

การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 A Study of Internal Quality Assurance Conducted by Schools Affiliated with Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

เกศรินทร์ แทบสี¹, ดร.ธีระ ภูดี², ดร.อมร มะลาศรี³

Ketsarin Thabsi¹, Dr. Theera Phudee², Dr. Amorn Malasi³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และ 3) ศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการวางแผน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตรวจสอบ ด้านการกำหนดมาตรการแก้ไข ตามลำดับ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

2. โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ได้แก่ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้ชัดเจน ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด วางแผนการตรวจสอบเป็นระยะและสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน, การประกันคุณภาพ

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the internal quality assurance programs of schools affiliated with Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, (2) to compare the internal quality assurance programs of schools of different sizes, and (3) to study guidelines for the best practices in the internal quality assurance programs of the schools. The samples were 383 administrators and teachers. The instruments consisted of a rating scale questionnaire and the record from a small group discussion. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and F-test.

The results of this research revealed the following:

1. Overall, the internal quality assurance programs of the schools affiliated with Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 were at the moderate level. When considering each section of the internal quality assurance program, it was found that the action section and the planning section were at a high level, while the audit section and the determination of solution section were at a moderate level.

2. The internal quality assurance program of small, medium, and large schools was significantly different at the .05 level.

3. With respect to the guidelines for best practices in the internal quality assurance program, a general recommendation of formulating clear visions, missions and goals was made. More specific recommendations included carrying out guidelines in accordance with an annual action plan based on a determined time frame; formulating a plan to audit on a periodical and continual basis; and raising the awareness of teachers and personnel as to the significance of education quality assurance.

Keywords: Implementation of school internal quality insurance,
Quality insurance

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก อย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาว่าสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2545 : 29)

จากรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานรอบสองของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่ได้รับการรายงาน เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งจำนวนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีทั้งหมด 215 โรงเรียน ได้รับรายงานจำนวน 139 โรงเรียน ปรากฏว่าได้รับการรับรองมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 76 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.65 และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 99 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.35 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. 2555 : 5) และจากผลการประเมินภายนอกดังกล่าว จะเห็นว่ายังมีโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(องค์การมหาชน) ไม่ว่าจะเป็นภาพรวมในระดับประเทศ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบ หาสาเหตุ ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัย ในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ว่ามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผน หาแนวทางสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัด สามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และสามารถสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. ศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีดำเนินการดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning-P) ด้านการปฏิบัติงาน (Doing-D) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Checking-C) และด้านการกำหนดมาตรการแก้ไข (Action-A) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นข้อคำถามลักษณะปลายเปิด

วิธีวิจัยและการวางแผนการทดลองทางสถิติ

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้กรอบแนวคิดตามทฤษฎีของ W. Edwards Deming (1986 : 88-89) นักวิชาการจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning-P)
2. การปฏิบัติงาน (Doing-D)
3. การตรวจสอบ (Checking-C)
4. การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา (Action-A)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 รวมทั้งสิ้น 2,376 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 215 คน และครูผู้สอน 2,161 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. 2555 : 7)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 383 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) กับการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันเวลา รับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 383 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีการดำเนินการดังนี้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกสรุปการประชุม กลุ่มย่อย

วิธีวิจัยและการวางแผนการทดลองทางสถิติ

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตหัวข้อของการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning-P)
2. การปฏิบัติงาน (Doing-D)
3. การตรวจสอบ (Checking-C)
4. การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา (Action-A)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสอง และมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 12 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียงในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านการวางแผน และด้านการตรวจสอบ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรการแก้ไข

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มได้ดังนี้

ด้านการวางแผน ควรมีการวางแผนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีการจัดทำแผนให้สนองตอบมาตรฐานให้ครบทุกมาตรฐาน ควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายให้ชัดเจน ออกแบบหรือสร้างโมเดลในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้เห็นทิศทางในการดำเนินการและเป้าหมายความสำเร็จไว้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของโรงเรียน ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศ จัดโครงสร้างหรือระบบบริหารครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถชัดเจน และมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

ด้านการปฏิบัติ ควรปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ของโครงการและกิจกรรม ตามบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบทุกฝ่าย และดำเนินงานตามมาตรฐานที่กระทรวงประกาศใช้คณะครูในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดตัวบ่งชี้ที่จะทำให้ครบทุกมาตรฐาน มีการประชุมมอบหมายให้บุคลากรได้ดำเนินงานตามแผน เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการติดตาม นิเทศให้การช่วยเหลือ แก้ไขปรับปรุง ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนองค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

ด้านการตรวจสอบ ควรวางแผนการตรวจสอบเป็นระยะและสม่ำเสมอ แก้ไขปรับปรุง พัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายทุกมาตรฐาน มีการประเมินผลและรายงานผู้บริหารติดตามการเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จของงาน โดยจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ มีกระบวนการสร้างความเข้าใจทั้งระดับบุคคลและสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน และดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนให้รับทราบ

ด้านการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินภายในมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการบริหารและการสอน มีการประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษาทุกๆ ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมงานในสถานศึกษา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหา เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในสถานศึกษายังไม่เข้าใจและไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายใน คือการบริหารคุณภาพที่เป็น ส่วนหนึ่งของการทำงานปกติและเป็นงานที่ทำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระและยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการ

ทำงานที่มีการตรวจสอบ ซึ่งบางครั้งเกิดการต่อต้านได้ ดังนั้นควรมีการแต่งตั้ง คณะทำงานดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มีจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนา บุคลากรและฝึกอบรมคณะทำงาน จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจนและเผยแพร่ให้ บุคลากรในโรงเรียนทราบอย่างทั่วถึง ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการ และ พัฒนาคณะทำงานให้มีความสามารถในการดำเนินงาน สามารถถ่ายทอดและสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรได้ และอีกประการหนึ่งคือ งานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานใหม่สำหรับครูทุกคนและทุกโรงเรียน และการศึกษาเป็นพื้นฐานที่รัฐมุ่งเน้นให้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ โดยโรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่น ให้สังคมยอมรับว่า โรงเรียนสามารถผลิตผู้จบการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และคุณลักษณะต่างๆ ได้ครบถ้วนตามหลักสูตรและตาม ความคาดหวังของสังคม ตลอดจนแสดงความมั่นใจว่าปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 2) สอดคล้องกับ ลำดวน หยุประโคน (2552 : 110) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการจัดทำแนวทางการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยการจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนักให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ให้ความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษา การร่วมกัน วิเคราะห์ของครูอาจารย์ การจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน และมีการประชุมวางแผนและเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประจำปี มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการประกัน คุณภาพการศึกษาเหมาะสมกับสภาพและขนาดของโรงเรียน มีการจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบและประเมิน ผลการปฏิบัติงาน และการใช้แผนเป็น เครื่องมือในการบริหารงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ อารีย์ (2550 : 64) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการวางแผนประกันคุณภาพ การศึกษาและการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านการตรวจสอบและด้านการกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า มีการตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรมคณะทำงาน ตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษา ไม่ได้นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานของตนเองและโรงเรียน และไม่มี การปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษาและสภาพโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลทดสอบ รายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันย่อมมี ความพร้อมของปัจจัยกระบวนการต่างๆ แตกต่างกัน เช่น ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น จึงทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนแต่ละขนาดแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คงเดช สมดี (2548 : 126) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5 พบว่า การดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดย ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุวรรณี ปานมี (2548 : 75) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีการดำเนินงานอยู่ ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบและด้านการกำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในประสบผลสำเร็จและเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการโดย

1) ควรมีการจัดทำธรรมนูญ วิสัยทัศน์ กำหนดบุคลากร ระยะเวลา แนวทาง และงบประมาณ นำจุดเด่นและจุดด้อยมาวิเคราะห์ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนา

2) ควรจัดกิจกรรม ฝึกอบรม และศึกษาดูงานภายในให้กับบุคลากรและคณะทำงานการดำเนินงานการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในแล้วนำผลมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดระบบประกันคุณภาพยิ่งขึ้น

3) ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อกำหนดเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความพร้อม กระตือรือร้นที่จะรับการประเมินครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และเขตอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 วันที่ 2 เมษายน 2553. กรุงเทพฯ.

คงเดช สมดี. (2548). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปราโมทย์ เอื้ออารีย์. (2550). การดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ลำดวน ลุยประโคน. (2552). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- สุวรรณีย์ ปานมี. (2548). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2555). ข้อมูลสารสนเทศ.
กองวางแผนและนโยบาย. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศีกษากาฬสินธุ์ เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา :
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2545). ระบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- Deming, W.E. (1968) *Out of the Crisis*. Cambridge : Massachusetts
Institute of Technology.
- Krejcie, V. & Morgan, WD. (1970). *Educational and Psychological
Measurement*. Autmn.